Læreplan i duodji

Fastsett av Kunnskapsdepartementet 20. mai 2026 med heimel i lov 9. juni 2023 nr. 30 om grunnskoleopplæringa og den vidaregåande opplæringa (opplæringslova) § 1-4 andre ledd.

Gjelder fra 01.08.2026

Om faget

Fagets relevans og sentrale verdier

Duodji/duodje/duedtie er et sentralt fag for praktiske ferdigheter, kreativitet og refleksjon over visuell og materiell kultur. Faget tar utgangspunkt i naturmaterialer og samenes, et arktisk urfolks, mangfoldige behov, uttrykkstrang og tradisjonskunnskap. Skaperglede, utforskertrang og ansvarlig medvirkning er grunnleggende verdier for samfunnet og individet. Faget skal forberede elevene på et hverdags- og arbeidsliv som stiller krav om innovasjon, praktiske ferdigheter, kompetanse i kreative prosesser og evne til å gjøre etiske og miljøbevisste valg. Samarbeid med lokalt kultur- og næringsliv skal bidra til å knytte elevenes skapende arbeid til aktuelle problemstillinger.

Alle fag skal bidra til å realisere verdigrunnlaget for opplæringen. Faget skal gjennom skapende prosesser gi elevene verktøy til å kommunisere visuelt, møte det ukjente, utvikle ideer og medvirke i kultur- og samfunnsutvikling. Gjennom arbeid med ulike håndverkstradisjoner og kunstuttrykk skapes anerkjennelse av egen og andres duodji/duodje/duedtie og dáidda. Faget skal bidra til at elevene utvikler identitet, uttrykkstrang og tilhørighet, og skal synliggjøre forholdet mellom mennesker og ulike miljøer. Når elevene utforsker i egen kultur og i et mangfold av visuell og global kulturarv, skapes felles referanserammer og toleranse for kulturelt mangfold. Elevene skal få erfaring med samisk og norsk kunst, design og håndverk. Kunnskap om og erfaring med kunst- og håndverkstradisjoner og immateriell kultur gir grunnlag for å forvalte og videreutvikle kulturarven og ta vare på sine omgivelser. Lærеplanen er forankret i samiske verdier og samisk språk, kultur og samfunnsliv.

Kjerneelementer

Håndverksferdigheter / duodji-/duodje-/duedtieferdigheter

Kjerneelementet håndverksferdigheter/duodji-/duodje-/duedtieferdigheter innebærer at elevene skal utvikle håndlag, praktiske ferdigheter og utholdenhet ved å bruke ulike redskaper og materialer. Elevene skal utvikle forståelse av materialers egenskaper, funksjonalitet og uttrykk gjennom eget skapende arbeid. De skal bruke harde, plastiske og myke materialer og digitale verktøy på en etisk, miljøbevisst og trygg måte gjennom hele skoleløpet.

Kunst- og designprosesser

Kjerneelementet kunst- og designprosesser innebærer at elevene skal utvikle nysgjerrighet, kreativitet, mot, skaperglede, utholdenhet og evne til å løse problemer. Kjerneelementet vektlegger både åpne og utforskende prosesser, og stegvise prosesser med utvikling og innovasjon som mål.

Visuell kommunikasjon

Kjerneelementet visuell kommunikasjon innebærer at elevene skal kunne lese, forstå og bruke det visuelle språket. Utvikling av tegneferdigheter er her helt grunnleggende for å kunne kommunisere ideer, erfaringer, budskap og sammenhenger. Elevene skal bruke visuelle virkemidler bevisst og eksperimenterende i todimensjonale, tredimensjonale og digitale uttrykk.

Kulturforståelse

Kjerneelementet kulturforståelse innebærer at elevene skal utforske samtidens visuelle kultur og kulturarv fra ulike verdensdeler som kilde til opplevelser og inspirasjon til egen skapende praksis. Elevene skal møte eksempler på og reflektere over hvordan kunst, håndverk og design speiler og er med på å forme kultur, samfunnsutvikling og folks identitet. Kunnskap om visuell og materiell kultur gir grunnlag for å ta bevisste valg som forbruker og medborger og i eget skapende arbeid.

Tverrfaglige temaer

Folkehelse og livsmestring

I faget duodji/duodje/duedtie handler det tverrfaglige temaet folkehelse og livsmestring om at elevene utvikler evne til skapende tankeprosesser, praktisk problemløsing og utholdenhet i møte med hverdagslivets utfordringer. Elevene opparbeider praktiske ferdigheter og evne til å stille spørsmål, møte utfordringer i hverdagen og se muligheter i ukjente situasjoner. Arbeid med kunst og materiell og immateriell kultur bidrar til å styrke elevenes selvbilde og identitetsutvikling, gir felles referanserammer og skaper mening i tilværelsen. Elevene får verktøy til å utforske meninger, ideer og følelser og til å uttrykke seg gjennom ulike formater og arenaer.

Demokrati og medborgerskap

I faget duodji/duodje/duedtie handler det tverrfaglige temaet demokrati og medborgerskap om at elevene utfordres til å reflektere kritisk over kunst, design og materiell og immateriell kultur og til å gi uttrykk for egne opplevelser, tanker og meninger. Faget skal videreføre duodji-/duodje-/duedtie-kunnskaper fra tidligere generasjoner i et samtidsperspektiv. Gjennom møter med kunst og kultur og arbeid med kreative og visuelle

ytringer kan elevene utvikle evne til å tolke, medvirke i og endre samfunnet de lever i.

Bærekraftig utvikling

I faget duodji/duodje/duedtie handler det tverrfaglige temaet bærekraftig utvikling om at elevene gjennom praktisk skapende arbeid utvikler evne til å se forbedringer i produkter og til å utforske mer bærekraftige levesett for framtiden. Elevene skal praktisere bærekraftig tradisjonell kunnskap, der man henter og bearbeider naturmaterialer i egen produksjon. Elevenes erfaring med reparasjon, bruk og gjenbruk av materialer gir grunnlag for nyskapning. I arbeid med teknologi, materialer og produktutvikling kan elevene øke sin bevissthet om hvilken innvirkning naturen har på mennesker, og hvordan menneskets levesett påvirker naturen og klimaet.

Grunnleggende ferdigheter

Muntlige ferdigheter

Muntlige ferdigheter i duodji/duodje/duedtie er å kunne sette ord på og reflektere over estetiske opplevelser og skapende prosesser. Det innebærer å bruke fagbegreper og særegne samiske uttrykk i dialog, samtaler og muntlige presentasjoner. Utviklingen av muntlige ferdigheter i faget går fra å kunne fortelle om egne observasjoner og opplevelser til å kunne beskrive visuelle virkemidler, duodji/duodje/duedtie og kunst- og kulturhistoriske referanser.

Å kunne skrive

Å kunne skrive i duodji/duodje/duedtie er å kommunisere visuelt gjennom å bruke samiske tegn og symboler. Det innebærer også å bruke tegning og tekst som uttrykksformer i alle faser i en skapende prosess, fra ideer, skisser og arbeidstegninger til dokumentasjon. Videre omfatter det å kunne kombinere tekst og bilder i arbeid med layout og andre visuelle uttrykk for å uttrykke følelser, tanker og meninger. Utviklingen av å kunne skrive i faget går fra å kunne sette sammen tekst, tegn og symboler til å kunne øke lesbarhet, tilpasse tekst til formålet og gjøre kreative sammenstillinger av visuelle virkemidler.

Å kunne lese

Å kunne lese i duodji/duodje/duedtie innebærer å kunne lese og forstå det visuelle språket og å kunne tolke tegn og symboler, ornamentikk, farger, form og mønstre. Å kunne lese innebærer også å tolke bruksanvisninger og andre beskrivelser for å forstå materialers egenskaper, hvordan verktøy skal brukes, og hvordan arbeidsprosesser foregår. Utviklingen av å kunne lese i faget går fra å gjenkjenne og avkode til å reflektere kritisk over visuelle virkemidler og kulturelle referanser.

Å kunne regne

Å kunne regne i duodji/duodje/duedtie innebærer å bruke tradisjonelle samiske målemetoder, andre målemetoder og regnemetoder. Det omfatter også å bruke geometriske grunnformer, å leke og eksperimentere med mønstre og å bruke perspektivtegning. Å kunne regne i duodji/duodje/duedtie omfatter dessuten å bruke proporsjoner og målestokk i skapende arbeid. Utviklingen av å kunne regne i faget går fra å kunne følge en angitt framgangsmåte til å kunne bruke matematiske framgangsmåter som verktøy i egen problemløsing.

Digitale ferdigheter

Digitale ferdigheter i duodji/duodje/duedtie innebærer å kunne bruke digitale verktøy og medier til inspirasjon, utprøving, dokumentasjon og presentasjon. Det innebærer også å bruke digitale verktøy og programmering i kreative og skapende prosesser. Det innebærer også å dokumentere og presentere eget og andres skapende arbeid på måter som tar hensyn til opphavsrett og personvern. Kjennskap til regler om opphavsrett og personvern når man bruker egne eller andres bilder, filmer og skapende arbeid, er vesentlig på alle trinn. Utviklingen av digitale ferdigheter i faget går fra å bruke enkle digitale verktøy og medier, til å forme egne digitale produkter som skaper opplevelser og kommuniserer følelser, ideer og meninger. For elever på 1.-4. trinn skal bruken av digitale enheter være særskilt varsom, og ikke dominere undervisningen.

Kompetansemål og vurdering

Kompetansemål og vurdering 2. trinn

Kompetansemål etter 2. trinn

Mål for opplæringen er at eleven skal kunne

- bruke duodji-/duodje-/duedtie-teknikker og håndverktøy i arbeid med harde og myke materialer på en miljøbevisst og trygg måte
- samle og oppdage verdien i naturmaterialer fra nærmiljøet og bruke dette i eget skapende arbeid
- utforske dáidda/samiske kunstverk og andre kulturelle uttrykk og bygge videre på andres ideer i egne visuelle fortellinger
- eksperimentere med form, farge, rytme og kontrast
- forestille seg og beskrive framtiden gjennom tegning og modeller
- planlegge og konstruere i naturmaterialer etter inspirasjon fra samisk og lokal byggeskikk
- lage en utstilling eller samling ved hjelp av digitale verktøy

Underveisvurdering

Underveisvurderingen skal bidra til å fremme læring og til å utvikle kompetanse i faget. Elevene viser og utvikler kompetanse i faget duodji/duodje/duedtie på 1. og 2. trinn når de bruker duodji-/duodje-/duedtie-teknikker og verktøy til å sanke og forme i naturmaterialer og i andre materialer. Elevene viser og utvikler også kompetanse når de forteller gjennom digitale og visuelle medier og samtaler om opplevelser av kunst, gjenstander og bygninger.

Læreren skal legge til rette for elevmedvirkning og stimulere til lærelyst gjennom at elevene får varierte sanseerfaringer, bidra i praktisk utforsking og dele ideer og opplevelser. Læreren og elevene skal være i dialog om elevenes utvikling i duodji/duodje/duedtie. Elevene skal få mulighet til å prøve seg fram. Med utgangspunkt i kompetansen elevene viser, skal de få mulighet til å sette ord på hva de opplever at de får til, og hva de får til bedre enn tidligere. Læreren skal gi veiledning om videre læring og tilpasse opplæringen slik at elevene kan bruke veiledningen for å utvikle kompetansen sin i å fortelle gjennom bilder, forme i materialer og delta med egne meninger i skapende prosesser.

Kompetansemål og vurdering 4. trinn

Kompetansemål etter 4. trinn

Mål for opplæringen er at eleven skal kunne

- duddjot/duodjuhit/vitnesjidh med ulike grunnleggende teknikker og håndverktøy og bruke samiske målemetoder
- undersøke hvordan man i duodji/duodje/duedtie utnytter naturmaterialers egenskaper til å dekke behov og lage enkle bruksgjenstander
- prøve ut ulike ideer og muligheter i gjenbruksmaterialer og formidle til andre hvordan man i egen hverdag kan bidra til å ivareta natur og miljø
- gjennomføre kunst- og designprosesser ved å søke inspirasjon, utforske muligheter, gjøre valg og lage egne produkter
- tegne form og dybde ved bruk av virkemidler som overlapping og forminskning
- tolke og samtale om farger, mønstre, symboler og uttrykk fra dáidda/samisk kunst og duodji/duodje/duedtie, og eksperimentere med disse i eget skapende arbeid
- utforske mangfold i motiver og visuelle uttrykk i samiske, nasjonale og internasjonale kunstverk og lage en digital presentasjon
- undersøke lavvoens eller gammens tradisjonelle innvendige struktur og lage en modell av en framtidig sosial møteplass
- formidle og vise fram eget arbeid gjennom utstilling

Underveisvurdering

Underveisvurderingen skal bidra til å fremme læring og til å utvikle kompetanse i faget. Elevene viser og utvikler kompetanse i faget duodji/duodje/duedtie på 3. og 4. trinn når de prøver ut duodji-/duodje-/duedtie-teknikker, digitale verktøy og visuelle uttrykk og deltar i skapende prosesser. Videre viser og utvikler de kompetanse når de samtaler om hva kunst, gjenstander og bygninger forteller om menneskers tilhørighet, identitet og behov.

Læreren skal legge til rette for elevmedvirkning og stimulere til lærelyst gjennom varierte praktiske oppgaver og dialog om eget skapende arbeid i materialer. Læreren og elevene skal være i dialog om elevenes utvikling i duodji/duodje/duedtie . Elevene skal få mulighet til å prøve seg fram. Med utgangspunkt i kompetansen elevene viser, skal de få mulighet til å sette ord på hva de opplever at de får til, og hva de får til bedre enn tidligere, når det gjelder både prosess og produkt. Læreren skal gi veiledning om videre læring og tilpasse opplæringen slik at elevene kan bruke veiledningen for å utvikle kompetansen sin i idéutvikling, problemløsing i materialer, visuell formidling og samtale om duodji/duodje/duedtie og kulturuttrykk.

Kompetansemål og vurdering 7. trinn

Kompetansemål etter 7. trinn

Mål for opplæringen er at eleven skal kunne

- bruke håndverktøy og elektrisk verktøy for å bearbeide og sammenføye i myke og harde materialer på en trygg og miljøbevisst måte
- undersøke hvordan naturmaterialers egenskaper former funksjonelle og estetiske duodji-/duodje-/duedtie-produkter, og utnytte materialers egenskaper i eget skapende arbeid
- undersøke og eksperimentere med overskuddsmaterialer
- undersøke materialene i ulike gjenstander og vurdere funksjon, holdbarhet og muligheter for reparasjon og gjenbruk
- duddjot/duodjuhit/vitnesjidh bruksgjenstander gjennom å bruke ulike strategier for problemløsing og kunne bruke samiske fagbegreper om duodji-/duodje-/duedtieprosessen
- tegne form, flate og rom ved hjelp av virkemidler som kontraster, skygge, proporsjoner og perspektiv
- analysere visuelle virkemidler i ulike medier og belyse et aktuelt tema gjennom foto eller infografikk
- utforske og sette ord på hvordan duodji/duodje/duedtie, kunst og arkitektur kommuniserer stemninger, identitet og tilhørighet, og bruke symbolikk og farge til å uttrykke følelser og meninger i egne arbeider

- presentere et mangfold av kles- og duodji-/duodje-/duedtietradisjoner i Sápmi/Sábme/Saepmie, og lage et produkt med inspirasjon fra egen kultur
- undersøke hvordan kjønnsroller vises i kulturelle uttrykk før og nå, og lage visuelle uttrykk som utfordrer stereotypier
- bruke programmering til å skape interaktivitet og visuelle uttrykk
- planlegge, dokumentere og presentere prosesser og produkter ved hjelp av digitale verktøy

Underveisvurdering

Underveisvurderingen skal bidra til å fremme læring og til å utvikle kompetanse i faget. Elevene viser og utvikler kompetanse i faget duodji på 5., 6. og 7. trinn når de bruker ulike kreative strategier for å skape visuelle uttrykk og funksjonelle løsninger. Videre viser og utvikler de kompetanse når de medvirker i vurdering av visuelle virkemidler, kulturelle referanser, håndverkskvalitet og miljøbelastning.

Læreren skal legge til rette for elevmedvirkning og stimulere til lærelyst gjennom varierte praktiske oppgaver i verkstedene, gjennom innsamling av materialer og ved at elevene får komme med forslag til endringer i forbruk og visuelle omgivelser. Læreren og elevene skal være i dialog om elevenes utvikling i duodji/duodje/duedtie. Elevene skal få mulighet til å prøve seg fram. Med utgangspunkt i kompetansen elevene viser, skal de få mulighet til å sette ord på hva de opplever at de får til, og hva de får til bedre enn tidligere, når det gjelder både prosess og produkt. Læreren skal gi veiledning om videre læring og tilpasse opplæringen slik at elevene kan bruke veiledningen for å utvikle kompetansen sin i kreative prosesser, miljøbevisst forbruk, duodji/duodje/duedtie, visuell kommunikasjon og vurdering.

Kompetansemål og vurdering 10. trinn

Kompetansemål etter 10. trinn

Mål for opplæringen er at eleven skal kunne

- utforske muligheter innenfor duodji-/duodje-/duedtie-teknikker og egnet teknologi for å reparere, bearbeide og sammenføye harde, plastiske og myke materialer
- sanke og bearbeide naturmaterialer, vite hvor og når materialene kan hentes, og bruke materialene hensiktsmessig
- vurdere materialers holdbarhet og muligheter for reparasjon, redesign og gjenbruk, og bruke ulike verktøy og materialer på en hensiktsmessig og miljøbevisst måte
- bruke stegvise designprosesser for å duddjot/duodjuhit/vitnesjidh og kunne bruke samiske fagbegreper i arbeidet

- visualisere form ved hjelp av frihåndstegninger, arbeidstegninger, modeller og digitale verktøy
- analysere ornamentikk fra et tradisjonelt duodji-/duodje-/duedtie-produkt og eksperimentere med ulike visuelle uttrykk i en kunstnerisk prosess
- reflektere over hvordan immateriell kulturarv gjenspeiles i duodji/duodje/duedtie, og eksperimentere med kulturelle referanser i eget skapende arbeid
- undersøke hvordan identitet og stedstilhørighet kommuniseres i arkitektur og gjenstander, og modellere arkitektoniske løsninger som ivaretar ulike behov og interesser
- utforske hvordan digitale verktøy og ny teknologi kan gi muligheter for kommunikasjonsformer og opplevelser i skapende prosesser og produkter
- fordype seg i en visuell uttrykksform og/eller en duodji-/duodje-/duedtie-teknikk, utforske muligheter gjennom praktisk skapende arbeid og presentere valg fra idé til ferdig resultat
- undersøke hvordan dáidda/samisk kunst utfordrer, og skape kunstuttrykk som belyser utfordringer i egen samtid

Underveisvurdering

Underveisvurderingen i faget duodji/duodje/duedtie skal bidra til å fremme læring for å utvikle kompetanse i faget. Elevene viser og utvikler kompetanse i duodji/duodje/duedtie på 8., 9. og 10. trinn når de bruker ulike kreative strategier og praktisk problemløsning i arbeid med visualisering, digitale verktøy. Videre når de reflekterer over miljøbevisst forbruk, visuelle virkemidler, kulturelle referanser og duodji/duodje/duedtie-kvalitet.

Læreren skal legge til rette for elevmedvirkning og stimulere til lærelyst gjennom varierte oppgaver ved at elevene får belyse utfordringer i samtiden gjennom skapende prosesser. Læreren og elevene skal være i dialog om elevens utvikling i duodji/duodje/duedtie. Elevene skal få mulighet til å prøve seg frem og til å sette ord på hva de opplever at de får til, og reflektere over faglig utvikling med fokus både på prosess og produkt. Læreren skal gi veiledning om videre læring og tilpasse opplæringen slik at elevene kan bruke veiledningen for å utvikle kompetansen sin i duodj/duodje/duedtie, kreative prosesser, visuell kommunikasjon og refleksjon over visuell og materiell kultur.

Standpunktvurdering

Standpunktkarakteren skal være uttrykk for den samlede kompetansen eleven har i faget duodji/duodje/duedtie ved avslutning av opplæringen etter 10. trinn. Læreren skal planlegge og legge til rette for at elevene får vist kompetansen sin på varierte måter, som inkluderer forståelse, refleksjon og kritisk tenkning, i ulike sammenhenger. Læreren skal sette karakter i

duodji/duodje/duedtie basert på håndverksferdigheter i ulike materialer, bruk av kreative strategier og kompetanse i å visualisere ideer. Videre basert på hvordan eleven reflekterer over estetiske uttrykk, kulturelle referanser, funksjon og holdbarhet i egne og andres arbeider.

Vurderingsordning

Standpunktvurdering

10. trinn eller på det trinnet faget blir avsluttet: Eleven skal ha én standpunktkarakter.

Eksamen for elever

10. trinn eller på det trinnet faget blir avsluttet: Eleven har ikke eksamen.

Eksamen for privatister

10. trinn eller på det trinnet faget blir avsluttet: Det er ikke privatistordning i faget.